

ЯКІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

УДК 378.14

І. В. Леонтєва, О. В. Леонтєв

КОНТРОЛЬ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ НАВЧАЛЬНО- НАУКОВОГО ІНСТИТУТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТА В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТУРИЗМ ТА РУХЛИВІ ІГРИ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ»

Професійна підготовка майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту передбачає здійснення дослідження у двох площинах, одна з яких визначається специфікою професійної підготовки, інша – різноманітністю навчальних дисциплін, створення умов для гармонійного розвитку особистості і надання можливостей до професійного самовизначення та професійної самореалізації упродовж життя [2, с. 55].

Якість підготовки майбутніх спеціалістів в галузі фізичного виховання і спорту може бути забезпечена не тільки суттєвим удосконаленням методів навчання, але і надійним зворотнім зв'язком, що реалізується через наукову, навчальну, творчу та практичну діяльність студентів. Контроль якості результатів навчання – одна з важливих проблем підготовки кадрів. Звернемо увагу на те, що контроль та оцінювання повинні виконувати найважливіші контролюючу, мотивуючу та виховну функції. В оцінці знань та вмінь студентів повинен відображатися спосіб визначення праці кожного студента при вивченні певної дисципліни.

За О. Отравенко інструментом впливу на студента, а значить, і на якість його знань впливає особистість творчого викладача, розвиток творчого потенціалу та професійних умінь і навичок, упровадження і поширення нових ідей та методів навчання [2, с. 60]. Навчально-виховний процес є головною процедурою закладу вищої освіти як багаторівневої педагогічної системи, тому й контроль за якістю навчання теж має бути багаторівневим [2, с. 59].

Слід підкреслити, що за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах основною формою контролю знань та вмінь студентів є складання ними всіх модулів, запланованих з даної дисципліни [1]. Обрана система контролю повинна забезпечувати об'єктивний контроль знань студентів з кожного модуля, що вивчається, і забирати невелику кількість часу аудиторних занять [3; 4].

Підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури розглядали у своїх працях дослідники: О. Ажиппо,

Е. Вільчковський, М. Герцик, О. Вацеба, О. Демінський, Ю. Лянной, О. Отравенко, О. Тимошенко та ін.

Мета даної роботи полягає у вдосконаленні педагогічного контролю на основі запровадження багатобальної системи оцінювання знань та вмінь студентів в умовах кредитно-модульної системи навчання.

Завдання, які вирішувалися в процесі дослідження:

1. Дослідити стан проблеми контролю та оцінювання знань та вмінь студентів ВНЗ.

2. Визначити та обґрунтувати методика оцінювання студентів навчально-наукового інституту фізичного виховання з дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання».

Для вирішення поставлених завдань ми використали такі методи: аналіз літературних джерел та педагогічне спостереження.

Якість навчання та управління навчальним процесом можливе на підставі даних контролю. Завдання контролю зводяться до того, щоб:

1) виявити обсяг, глибину і якість сприйняття (засвоєння) матеріалу, що вивчається;

2) визначити недоліки у знаннях і намітити шляхи їх усунення;

3) виявити ступінь відповідальності студентів і ставлення їх до роботи, встановивши причини, які перешкоджають їх роботі;

4) виявити рівень опанування навиків самостійної роботи і намітити шляхи і засоби їх розвитку;

5) стимулювати інтерес студентів до предмета і їх активність у пізнанні.

Контроль – це продовження навчальної діяльності педагога і педагогічного колективу, він пов'язаний з усіма видами навчальної роботи і має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року.

Підготовка студентів навчально-наукового інституту фізичного виховання і спорту до практичної діяльності передбачає спеціалізацію за різними видами спорту, серед яких чинне місце займають туризм та рухливі ігри.

Основна увага при вивченні цієї дисципліни знання: історії виникнення, походження і розвитку туризму та рухливих ігор, їх роль та місце в системі фізичного виховання; взаємозв'язок рухливих ігор з професійною діяльністю людини; правил проведення рухливих ігор; – знання і оволодіння: технікою та тактикою рухливих ігор; теорією та методикою туризму та рухливих ігор, використовувати виховні, освітні, оздоровчі, гігієнічні можливості туризму та рухливих ігор у різних формах фізичного виховання, народних святах з дітьми та молоддю різного віку, різної підготовленості; методикою суддівства; правилами техніки безпеки; оволодіння: організацією і методикою проведення туризму та рухливих ігор, плануванням навчально-виховного процесу в різних ланках системи фізичного виховання; володіти знаннями,

вміннями, навичками керівництва і управління навчально-виховним процесом з використанням рухливих ігор; виховувати особисті і професійні якості; здійснення керівництва і управління навчально-виховним процесом з використанням туризму та рухливих ігор за будь-яких навчальних завдань; знання і оволодіння правилами безпеки при проведенні занять з рухливих ігор; методикою використання рухливих ігор, естафет з учнями спеціальних медичних груп; методикою самостійного поповнення, оновлення знань та умінь з розділу «Туризм та рухливі ігри».

Модульна програма навчання з дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання» була розподілена на змістовні модулі, кожен з яких містить окремі теми аудиторної та самостійної роботи. Оцінювання успішності студента при засвоєнні змістового модулю здійснювалась на основі результатів поточного і підсумкового контролю. Кожен змістовний модуль оцінювали певною кількістю балів, загальна сума яких за всі модулі дисципліни дорівнювала 100 балів (табл. 1).

Таблиця 1

Змістові модулі з предмету «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання»

ЗМІСТ І СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ				Сума балів	
Модуль I	Аудиторна робота	ЗМ1а	Теоретичний блок	10	59
		ЗМ2 а	Практичний блок	39	
		ЗМз а	Контрольний захід (залік)	10	
Модуль II	Індивідуальна робота	ЗМ1 і	Індивідуальні заняття (техніко-тактичне та фізичне удосконалення)	6	21
		ЗМ2 і	ІНДЗ	15	
Модуль III	Самостійна робота	ЗМ1 с	Скласти картотеку науко-во-методичної літератури, Інтернет джерел	20	
		ЗМ2 с	Скласти комплекс вправ для навчання окремого технічного прийому. Підібрати рухливі ігри та естафети для удосконалення технічних прийомів та тактичних дій. Специфіка туристичного спорядження. Особливості та основні вимоги до спорядження з різних видів туризму. Підготовка спорядження до турпоходу.		
		ЗМз с	Аналіз навчального матеріалу гри з туризму та рухливих ігор в існуючій програмі з фізичної культури для учнів ЗОШ		
Усього балів:				100	

Нарахування балів проводилось у встановлений термін, передбачений робочим планом дисципліни. При цьому у кожному змістовному модулі встановлювали форми контролю знань і їхню кількість (навчальна активність студента на занятті, навчальна практика, нормативи, результати тестування, написання індивідуального науково-дослідного завдання, самостійна робота, якість конспекту лекцій).

У практичний блок ми включили наступні форми контролю: контрольні вправи для визначення рівня оволодіння технічними прийомами (19 балів) (див. табл.2 та 3); практичне суддівство (5 балів); оцінка за підготовку і проведення фрагментів уроку «фізична культура» (15 балів).

Таблиця 2

Контрольні вправи для визначення рівня оволодіння технічними прийомами з рухливих ігор

№	Нормативи	Результат	
1.	Рухливі ігри для дітей молодшого шкільного віку 6-8 ігор	3 б.	
2.	Рухливі ігри для дітей 4-6 класу	8 ігр.	4 б.
		6 ігр.	3 б.
		4 гри.	2 б.
		2 гри.	1 б.
3.	Рухливі ігри для дітей 7-9 класу	8 ігр.	4 б.
		6 ігр.	3 б.
		4 гри.	2 б.
		2 гри.	1 б.
4.	Підбір і моделювання комбінованих естафет до змагань типу «Веселі старты»	8 б.	
		Всього: 19 балів	

Таблиця 3

Контрольні вправи для визначення рівня оволодіння технічними прийомами з туризму

Група учнів	Вправи в техніці орієнтування	Вправи в техніці пересування та страховки	Вправи в техніці транспортування потерпілого	Вправи в техніці туристського біваку	Сумар на початкова оцінка (Бал)
Учні 4-5 класів	Азимутальне орієнтування - 2КП, довжина етапу 0.3-0.4 км. Вихідна оцінка - 2 бали.	Вязка вузлів - вузли прямий і провідник. Вихідна оцінка - 2 бали. Переправа по колоді з перилами (над умовним струмком), 3м; вихідна оцінка - 2 бали.	Транспортування «потерпілого» на ношах з двох жердин і двох курток; рівну ділянку місцевості протяжністю 0.2 км. Вихідна	Встановлення намету. Вихідна оцінка - 2 бали.	10

			оцінка - 2 бали.		
Учні 8-9 класів.	Орієнтування в заданому напрямку (4 КП, довжина етапу 1.5-1.8 км). Вихідна оцінка - 4 бали. Або орієнтування за вибором - 4 КП, довжина етапу 1.0-1.5 км.	Вязка вузлів - вузли зустрічний, брамшкотовий, вісімка (одним кінцем), подвійний провідник, що схоплює (одним кінцем). Вихідна оцінка - 6 балів. Підйом і спуск по схилу з перепадом висот 10-15м, з використанням перильних мотузок з самостраховкою схоплюють вузлами, з перестежкой. Вихідна оцінка - 4 бали. Переправа по колоді через річку з самостраховкою ковзаючим карабіном на перилах. Вихідна оцінка - 3 бали.	Транспортування «потерпілого» на в'язаних ношах; рівну ділянку місцевості - 0.3 км; ділянка підйому з перепадом висот 10-15м і довжиною 0.1 км. Вихідна оцінка - 4 бали.	Установка, зняття та упаковка намету; розведення багаття. Вихідна оцінка - 4 бали.	25

У процесі навчання в період 2015-2017 н.р. за кредитно-модульною системою здійснювали контроль успішності з дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання» студентів навчально-наукового інституту фізичного виховання і спорту Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (50 осіб) (див. табл. 4).

Таблиця 4

Показники успішності студентів з дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання»

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою ЛНУ	Результати успішності	Середній бал
A	Відмінно	90-100	20% (10 студ.)	81 бал
BC	Добре	75-89	50% (25 студ.)	
DE	Задовільно	60-74	25% (13 студ.)	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	35-59	5% (2 студ.)	
F	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом	1-34	0% (0 осіб)	

Висновки. Отже, запровадження кредитно-модульної системи організації навчання й контролю знань сприяло підвищенню рівня успішності навчання студентів. Така система оцінювання спрямована на зміну мотиваційних настанов майбутнього викладача. Студенти знають, що для отримання високої оцінки вони повинні плідно працювати упродовж усього семестру. Нова система навчання стимулює студентів до постійної самостійної роботи, активності, творчості, і таким чином дозволяє досягати вищого рівня підготовки фахівців у галузі фізичного виховання і спорту.

Подальшу роботу плануємо здійснити з більш детального вивчення методики проведення занять студентів з навчальної дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання».

Список використаної літератури

1. Мицкан Б. Тестова методика оцінки знань студентів і її дидактичні можливості / Б. Мицкан, О. Мокров, Л. Заєць // Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. – № 7. – 2000. – С. 140–142. **2. Отравенко О. В.** Інноваційні технології як засіб модернізації якісної підготовки майбутніх учителів фізичної культури / О. В. Отравенко // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 3. (308). квітень. – 2017. С. 55–62. **3. Римар О. В.** Запровадження кредитно-модульної системи організації навчання з дисципліни «Вступ до спеціальності» галузі «Фізичне виховання і спорт» з досвіду Львівського державного інституту фізичної культури / О. В. Римар // Науковий вісник Львівського державного університету фізичної культури: Спортивна наука України. Електронне наукове фахове видання. – 2006. – № 4 (5). – С. 22–25. **4. Тимчасове** положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців. Затверджено наказом МОН України від 23.01.2004 №48. – К., 2004. – 14 с.

Леонтєва І. В., Леонтєв О. В. Контроль успішності студентів інституту фізичного виховання і спорту в процесі навчання дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання»

У даній статті розглядається проблема поліпшення якості підготовки майбутніх фахівців у сфері фізичного виховання і спорту, яке може бути забезпечене не тільки значним поліпшенням методів навчання, але і зворотним зв'язком, який реалізується через навчальну, творчу, практичну діяльність студентів. Особливу увагу при вивченні даної дисципліни на першому етапі приділяється історії виникнення, походження і розвитку туризму та рухливих ігор, їх роль та місце в системі фізичного виховання.

У статті аналізується модульна програма навчання дисципліни «Туризм та рухливі ігри з методикою викладання», які розділені на змістовні модулі, кожен з яких містить окремі теми аудиторної та

самостійної роботи. Оцінювання успішності студента при освоєнні змістовного модуля здійснювалася на основі результатів поточного і підсумкового контролю.

Ключові слова: оцінювання, педагогічний контроль, туризм та рухливі ігри, кредитно-модульна система.

Леонтьева И. В., Леонтьев О. В. Контроль успеваемости студентов института физического воспитания спорта в процессе обучения дисциплины «Туризм и подвижные игры с методикой преподавания»

В данной статье рассматривается проблема улучшения качества подготовки будущих специалистов в сфере физического воспитания и спорта, которое может быть обеспечено не только значительным улучшением методов обучения, но и обратной связью, которая реализуется через учебную, творческую, практическую деятельность студентов. Особое внимание при обучении данной дисциплины на первом этапе уделяется истории возникновения происхождения и развитие туризма и подвижных игр, роль и место в системе физического воспитания.

В статье анализируется модульная программа обучения дисциплины «Туризм и подвижные игры с методикой преподавания», которые разделены на содержательные модули, каждый с которых содержит отдельные темы аудиторной и самостоятельной работы. Оценивание успешности студента при освоении содержательного модуля осуществлялась на основе результатов текущего и итогового контроля.

Ключевые слова: оценивание, педагогический контроль, туризм и подвижные игры, кредитно-модульная система.

Leontiev I., Leontiev O. Monitoring Students' Progress Institute of Physical Education Sports in the Process of Learning the Discipline of «Tourism and Outdoor Games with the Methods of Teaching»

Annotation deals with the problem of radical improvement of the quality of training of future specialists in the sphere of physical education and sport, which can be provided not only a significant improvement of teaching methods, but also the feedback that is realized through educational, creative, practical work of students. It traced the idea of improving the pedagogical control through the introduction of a points assessment system knowledge and skills of students in terms of credit-modular system of training. Particular attention in the training of this discipline at the first stage is given to the tourism and outdoor game technology in defense and offense.

At the same time with the development of technical activities, students learn the tactics of the game, work out the rules of the game and refereeing technique in practice, learn different ways of interacting with partners in double, triple, simple tactics. The article analyzes the modular training

program of discipline tourism and outdoor games with the methods of teaching, which are divided into meaningful units, each with a separate theme which includes classroom and independent work. Assessing the success of a student during the development of the module was carried out on the basis of the current and final control. The authors proposed that the Scoring was conducted within the prescribed term, provided the work plan of discipline. With this module installed forms of knowledge and control of their number (the student's educational activities in the classroom learning the practice test standards of independent work).

Key words: assessment, teaching control, tourism and outdoor games, credit-modular system.

Стаття надійшла до редакції 16.03.2018 р.

Прийнято до друку 25.05.2018 р.

Рецензент – д. п. н., доц. Бабич В. І.

УДК 376

В. М. Мазін

**ПОДВІЙНЕ ДИПЛОМУВАННЯ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ І СПОРТУ У КОНТЕКСТІ
БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ**

Стійкий запит з боку суспільства на фахівців фізичної культури і спорту обумовлює спрямування державою зусиль на організацію їхньої фахової підготовки.

Утім, вітчизняна система підготовки цих спеціалістів перестає відповідати викликам часу. Однією з головних причин цього виступає суперечність між вимогами ринку праці, який потребує креативних, ерудованих, мобільних, мотивованих спеціалістів та невідповідністю змісту підготовки студентів специфіці, різноплановості та інноваційному характеру сучасної професійної діяльності у фізкультурно-спортивної галузі.

Подоланню цієї суперечності має сприяти оновлення теоретичних (концепцій, моделей) і методичних (навчальних планів, робочих програм, засобів моніторингу якості навчання, а також методів формування і розвитку професійних якостей) засад професійної підготовки тренерів, вчителів фізичного виховання, а також інструкторів оздоровчих занять.

У світлі імперативів Болонського процесу оновлення професійної підготовки зазначеної категорії фахівців має відбуватися у рамках формування і гармонізації єдиного освітнього простору між країнами Східного Партнерства та ЄС, що передбачає впровадження